

Grundgrammatik Deutsch

GRAMATYKA NIEMIECKA

**Kompleksowe opracowanie,
przeznaczone dla wszystkich stopni nauczania**

von Jürgen Kars und Ulrich Häussermann

unter Mitarbeit
von Gerhard Koller und Sieglinde Gruber

Tłumaczenie
prof. G. Koniuszaniec, prof. M. Drażyńska-Deja

Granpok - Sosnowiec ■ Verlag Moritz Diesterweg

Spis treści

1 Zdania i wyrazy 1

Zdania główne, zdania poboczne 2
Części mowy 3
Części zdania 7
Czasownik rządzi zdaniem 9

2 Czasownik 15

Wykładnik osoby 17
 Druga osoba 18
Wykładnik czasu 19
 Użycie czasów 19 Formy czasowe 20
Czasowniki rozdzielne i nierozdzielne 27
„Czasowniki specjalne” 29
 haben 30 *sein* 32 Czasowniki modalne 34 *werden* 40 *lassen* 42
 kennen 42 *wissen* 44
Imiesłowy 45
 Imiesłów I 45 Imiesłów II 46
Bezokoliczniki 47 Bezokolicznik bez *zu* 48 Bezokolicznik z *zu* 49
Wykładnik stosunku do rzeczywistości 50
 Przegląd 50 Tryb przypuszczający (Konjunktiv II) 51
 Referowanie 57 „Tryb rozkazujący” (prośba) 59
Wykładnik stosunku syntaktyczno-semantycznego (strona
 czynna/strona bierna) 61
 Formy strony biernej 62
 Użycie strony biernej 63 Wykonawca czynności (sprawca) 63
Czasowniki zwrotne 65
Czasowniki częściowo zwrotne 66 Czasowniki całkowicie
 zwrotne 66 Związki wzajemne (recyprokalne) 67

3 Grupa rzeczownikowa 68

Rzeczownik 68

der die das (rodzaj) 69 Liczba pojedyncza i mnoga 71

Deklinacja 72 Formy zdrobniale 75

Rodzajnik 76

Użycie rodzajnika 77 Deklinacja rodzajnika 78

Przymiotnik 81

Stopień wyższy (Komparativ) i stopień najwyższy (Superlativ) 82

Zgodność w grupie rzeczownikowej 86

Proste grupy rzeczownikowe 87 Skomplikowane grupy rzeczownikowe 89

Liczebniki 91

Liczebniki główne 91 Liczebniki porządkowe 92 Przysłówki liczebne 93 Liczebniki ułamkowe 94 Czas 94 Pieniądze 95 Zdania matematyczne 95 Miary i wagi 96 Użycie liczb w określeniach miary 96

Zaimek 97

Zaimek osobowy 98 Zaimek dzierżawczy 100 Zaimek nieokreślony *einer/eine/eins, welcher/welche/welches*, zaimek przeczący *keiner/keine/keins* 102 Zaimek nieokreślony *jemand* 104 Zaimek nieokreślony *wer* 104 Zaimek nieokreślony *etwas* 104 Zaimek nieokreślony *was* 105 Zaimek nieokreślony *man* 106

Zaimek przeczący *niemand* 106 Zaimek przeczący *nichts* 106

Zaimek nieokreślony *jeder/jede/jedes* 107 Zaimek nieokreślony *alle* 107

Zaimek nieokreślony *alles* 108 Zaimek nieokreślony *mancher/manche/manches* 108 Zaimek nieokreślony *irgendeiner, irgend jemand, irgendwer, irgendwas* 108

Wyrazy *viel, wenig* 109 Zaimek wskazujący *dieser/diese/dies(es)* 109

Zaimek wskazujący *jener/jene/jenes* 110 Zaimek wskazujący *der/die/das* 110

Zaimek wskazujący *selber/selbst* 111 Zaimek zwrotny 112

Zaimki pytające 112 Przysłówki zaimkowe 113 Pytanie 114

Pytania *welcher/ was für ein* 115 Zaimek względny 116

Zdanie względne 117 Użycie wyrazu *es* 119

4 Partykuły 121

Wyrazy łączące 122

Przyimki 123 Spójniki 134 Wyrazy łączące: Przegląd 153

Przysłówki 155

Określenia czasu: Przegląd 171

Partykuły modalne 173

Partykuły dialogowe 176

Ja/Nein/Doch 176 *Bitte/Danke* 176 Wykrzykniki 177

Dygresja: Gestykulacja 178

5 Słowotwórstwo 180

Wyrazy pochodne 182 Rzeczowniki złożone 184

Przymiotniki złożone 185

6 Zdanie 186

Rodzaje zdań 186

Szyk wyrazów w zdaniu 187

Czasownik nacechowany 188 Rzeczownik: mianownik, biernik, dopełniacz 188 Zaimek: mianownik, biernik, dopełniacz 190 Rama zdaniowa 192 Uzupełnienia z tendencją lewostronną i uzupełnienia z tendencją prawostronną 192 Człony swobodne 194 Przegląd: Zdanie główne 196 Przegląd: Zdanie poboczne 196 Grupa rzeczownikowa w zdaniu 198 Elementy poza ramą zdaniową 200

Zdanie współrzędnie i zdanie podrzędnie złożone 202

Jak można łączyć zdania 204

7 Negacja i wzmocnienie 206

Negacja 206

Wzmocnienie 209

8 Język mówiony 212

Budowa zdań 213

Inny szyk wyrazów w zdaniu 213 Autokorekta 213

Ponowny start 213 Zdania bez początku lub bez zakończenia 214

Szczegóły gramatyczne 214

Częste regionalne nawyki językowe 215

9 Ortografia 217

Postać zdania 218

Brzmienie wyrazów 220

Jakość głoski 220 Długość głoski 222

Znaczenie wyrazów 223

Takie samo znaczenie – taka sama pisownia 224

Różne znaczenie – różna pisownia 224

10 Interpunkcja 226

Kropka 226 Użycie znaków interpunkcyjnych 227

Znak zapytania 227 Wykrzyknik 228

Przecinek 228 Średnik 229 Dwukropek 229 Cudzysłów 229

Nawiasy 230 Myślnik 230 Apostrof 230 Łącznik 231

11 Tekst 232

Temat 233

Podstawowe typy tekstów 234

Teksty opisujące 234 Teksty argumentujące 235 Teksty narracyjne 236 Teksty poetyckie 237

Połączenia 238

Połączenia przez wyrazy na literę „d” 239

Połączenia przez zaimki osobowe 240

Tekst i jego znaczenie (interpretacja) 241

Ramy treściowe 242 Przestrzeń 242 Czas 242

Osoby 242 Przykład 243

12 Styl 246

Język urzędowy 247 Kicz 247

Styl przejrzysty 249 Styl konkretny 250 Styl indywidualny 251

Bibliografia 263

Aneks 265

Skróty używane często w języku niemieckim 265

Czasowniki i przymiotniki z przyimkami 270

Czasowniki nieregularne 275

Rejestr 282

Wykaz tekstów 286

Wykaz zdjęć 286